

Проблематика, жанрова своєрідність / Дем'янівська Л. С. – К.: Вища школа, Голов. вид-во, 1984. – 160 с.; *Драч 2006*: Драч І. Ф. Поеми / упорядкув. та післямова А. Ткаченка; Передм. М. Жулинського / Драч І. Ф. – К.: Генеза, 2006. – 512 с.; *Ільницький М. 1986*: Ільницький М. Іван Драч: нарис творчості / М. Ільницький. – К.: Рад. письменник, 1986. – 221 с.; *Каспрук 1973*: Каспрук А.А. Українська поема кінця ХІХ – поч. ХХ ст. Ідеї, теми, проблеми жанру. – К.: Наукова думка, 1973. – 247 С.; *Каспрук 1972*: Каспрук А.А. Поема в сучасному літературознавстві. // Радянське літературознавство. – 1972. – № 5. – С. 29-35; *Копистянська Нонна 2005*: Копистянська Нонна Хомівна. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. – Л.: ПАІС, 2005. – 368 с.; *Літературознавча енциклопедія 2007*: Літературознавча енциклопедія: у двох томах. Т. 2 / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 624 с. (Енциклопедія ерудита); *Літературознавчий словник – довідник 2006*: Літературознавчий словник – довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 752 С. (Nota Bene).

Любов Сливка (Дрогобич)

ББК 83.34

УДК 801: 82

Родинний сенс жіночого буття у творчості Олени Теліги

У статті схарактеризовано родинний аспект як невід'ємний елемент жіночого буття у творчості письменниці. Родинний сенс займає достатньо важливе місце в розумінні О.Телігою жіночого буття. Проаналізовано націоналістичну концепцію сучасної жінки письменниці. У поетичних творах важливо рисою для жінки-дружини постає вірність коханому. Справжнє призначення української жінки визначається специфікою та умовами українського буття, а тому вона мусить синтезувати патріотичний та родинний виміри: бути помічницею мужчин у націотворчому чині і водночас господинею в чоловічому житті.

Ключові слова: *родинний аспект, сенс, концепція, поезія, національна свідомість, націоналізм, національна ідея, свобода.*

The family aspect as inseparable element of woman's being in the author's works is characterized in this article. The family sense has an important place in O.Teliha's rendering of woman's being. O.Teliha's nationalistic conception of modern woman is analyzed. The main feature of the

woman-wife is the devotedness to her lover in the author's poetry. The real mission of Ukrainian woman is determined by the peculiarities and conditions of Ukrainian being, that's why she (a woman) must synthesize patriotic and family dimensions: she must be a helper to her man in nation creative aspect and at the same time she must be a mistress in man's life.

Keywords: *family aspect, sense, conception, poetry, national consciousness, natsiotsentryzm, national idea, freedom.*

Осмислюючи ставлення Олени Теліги до сімейного буття, сучасні дослідники передусім акцентують на традиціоналістичному усвідомленні нею ролі жінки як матері, на важливості матері у вихованні сина «національним героєм» тощо [11, 195]. І це слушно. Хоча сама літераторка досвіду материнства не мала, однак вона як дружина добре пізнала всі нюанси та тонкощі сімейного буття, оскільки від 1929 року перебувала у шлюбі з Михайлом Телігою [15, 189]. Метою статті є розкрити родинний сенс як невід'ємний аспект жіночого буття у творчості Олени Теліги. На думку біографів, цей кубанський козак-емігрант відіграв важливу роль у становленні жіночої та національної ідентичності поетеси: «Безсумнівно, Михайло Теліга відіграв велику роль у тому, що з донедавна російськомовної панночки Леночки Шовгенової постала визначна українська поетеса і патріотка Олена Теліги» [10, 325].

Їхнє знайомство відбулося, за спогадами Зої Плітас, на концерті в Студентському домі в Празі взимку 1924 року, де Михайло грав на бандурі та співав українські думи. З того часу і аж до одруження п'ять років триває їхній бурхливий роман. Силу і характер їх почуттів зберіг випадково вцілілий лист Олени до майбутнього чоловіка, котрий врятував під час Другої світової Улас Самчук (30.04.1925): «Михайлику єдиний, зустріч моя найсвітліша! Яке ж щастя, я зустрінулася з Вами. Тепер, що зі мною не буде, я завжди буду знати, що є на світі люди такі, як Ви. Не пошлі, не порожні – милі, милі...

Ви пишете, що приїдете до Праги аж за тиждень, бо в цю суботу поїдете на вечірку. Це, звичайно, шкода, бо я за Вами буду скучати... Але, звичайно, на вечірку піти варто. Потім будете оповідати мені про неї, й я буду така горда, що ось Ви бачите стільки людей, панночок, але кохаєте тільки мене!

«Любов свобідна», Михайлику, і я ніколи не візьму ніяких обіцянок і нічого такого... Робіть, любий, як знаходите краще,

ходіть всюди, знайомтесь, танцюйте, «фліртуйте». І мені Ви ніколи не зробите неприємности. Тільки така любов гарна, як у нас, коли вона не «каторга єгипетська», не обов'язок, а світле, радісне, вільне щастя! Любов неможлива без повного цілком довір'я. А Вам вірю безмежно! Тільки будьте завжди щирим, а я знаю, що я для Вас – ЄДИНА» [13, 37-38].

Це сильне почуття двох молодих, активних, творчих людей, де ерос і філія поєднались в могутню емоцію, згодом, після одруження, зазнавало різних випробовувань: постійні нестатки, розрив із батьками, гнітюче проживання у польській провінції, ностальгія за батьківщиною та ін. Однак було і ще одне – випробовування сімейним життям, побутом. І, як ми зазначали вище, письменниця у листах до подруги Наталі Лівницької-Холодної, свідчила, що «любов», сторге до чоловіка залишалася, а от «кохання» (пристрасть) десь зникала. Однак під час воєнних подій почуття відновилися повністю. Її арешт та смерть від рук німецьких окупантів у Києві в лютому 1942 року Олена та Михайло Теліги зустріли разом, як віддане і любляче подружжя.

Творчість Олени Теліги не стала винятком, однак для неї важливим було також і висвітлення суто жіночих моментів. Прикметними у цьому сенсі можуть бути судження, висловленні письменницею в листі до Наталі Лівницької-Холодної (16.08.1932), в якому осмислення стосунків між чоловіками та жінками, проблеми краси, секретів жіночої привабливості («ізіюминки») перетікають у міркування про жінку як дружину і матір, про складність бути матір'ю саме для жінки розумної (інтелігентної): «Що ти пишеш, Натуся! Якби чоловіки цінили лише красу і тіло, то пані Д. була б завжди окружена адораторами, а я б залишилася строю панною. Натомість я в своєму життю мала стільки тепла з боку чоловіків, стільки ніжності і пошани, якої, глибоко певна в цьому, зроду не мала пані Д.

Чому ти маєш цю «ізіюминку», яку визнають в тобі стільки людей, а не має її цілком гарненька Зоня, про яку, до речі, ніколи не чула ні одної фрази захоплення від чоловіків.

Чи ця «ізіюминка» не є плодом нашого розуму, душі, дотепу, яке творить те «щось», яке затирає неправильність наших рис. Вір мені, ми з тобою були і будемо значно більш кохані, аніж наприклад Зоня, яку ніхто, крім нещасного Юрка, покохати не в

стані, хоч з приємністю потанцює з нею. Одне ти написала дуже вірно: чоловік інстинктом відчуває, що жінка, яка любить книгу, рідко буває доброю матір'ю, а часом і дружиною. Відчувають, зрештою, що там вони не можуть бути паном і авторитетом, тому часто уникають розумних жінок, бо легше почувають себе з іншими, які з розкритим ротом слухають кожного їх слова. Чи Маланюкові не імпонувало відношення Зої, для якої він був богом так же, як і для нової його безкольорової дружини. Часто такі чоловіки бояться наблизитися до розумної жінки, яка може хитати його на його ж п'єдесталі».

Після цього авторка виходить на міркування про складності материнства для «розумної» жінки, котра немов би роздвоюється між сім'єю (турботою про дитину) та світом (діяльністю в ньому). У цьому ж вона вбачає і власний страх перед тим, щоб мати дітей: «Найбільша трагедія таких (розумних. – Л.С.) жінок – материнство. Бачу це по тобі. Ти зарозумна, щоб пустити свою дитину самопасом, і занадто цікавишся всім, щоб присвятити їй все своє життя. Я боюся мати, завдяки цьому дитину, хоч і страшно люблю дітей» [13, 89].

Таке раннє епістолярне тлумачення сімейного буття поглиблюється у наступні роки. Зокрема в поезії. Важливою рисою для жінки в ліриці Олени Теліги постає вірність коханому. Прикладом може бути поезія-послання «Вірність» (1933), котра в ускладненій, підтекстово-метафоричній формі репрезентує проблему жіночої вірності своєму чоловікові [14, 30]. Щоправда, він тут чітко не окреслений. Читачеві невідомо, чи йдеться про якесь давнє, дошлюбне кохання, чи, можливо, про тимчасово схолий почуття чоловіка. Але в такий спосіб посилюється естетично-універсальне значення твору.

Героїня звертається до свого чоловіка, до «господаря», «пана» її почуттів, метафоризованих образом «скарбів», що містяться в душі-«скарбниці»: *«Від сонця свят і непогоди буднів, / Щоб не змінилися безцінні фарби, / В твою скарбницю я складаю скарби, / Які дає мені моє полудне»*. Коханий цей вчинив доволі жорстоко, бо героїню «залишив безжурно», її почуття-«скарби» він просто «кинув» напризволяще. Однак справжні, глибокі почуття від цього не зникають. Жінка продовжує їх оберігати, сховавши «у глибокий спокій», захистивши від «години бурної», відмовляючись

їх віддати іншим людям, хоч ті пропонують «золоті пориви». Так вона стає своєрідним «привидом», що охороняє кохання, самотнім вірним сторожем «квітів у порожнім домі», вартовим «розкритої книжки», драматичність буття якого посилюється фактором невідомості – «пан» може і не повернутися: *«Так часом хтось, у невимовній вірі, / Яку не вбити ні рокам, ні втомі, / Пильнує квіти у порожнім домі / І сум кімнат самотнім кроком мірить...»* *Перед вікном шумлять, шумлять тополі / І захід сонця – мов кривава рана, / І на столі розкрита книжка пана, / Що, може, не повернеться ніколи».*

Цілком явно, експліцитно і вже цілком чітко про подружнє життя йдеться в іншому автобіографічному вірші – «На п'ятім поверсі» (1934) [14, 38 – 39]. Лірична героїня – дружина, дружина-емігрантка (не випадково один із варіантів назви твору мав підзаголовок – «Емігрантське») пригнічена нестерпним життям «бездомних волоцюг» [14, 67]. Не випадково її за горло стискає «тяжких турбот ржавіючий ланцюг». Однак це безпросвітне та тяжке емігрантське буття різко змінюється увечері, коли героїня повертається у квартиру, до люблячого чоловіка: *«Та прийде вечір – завтра чи позавтра, – Забувши втому, я не буду йти, / Я буду бігти й обминати авта – / На «п'ятий поверх, де чекаєш ти».*

І раптом тісна міська квартирка перетворюється у співбуттєвій гармонії чоловіка та дружини на безжурну, безтурботну казку, на «передпокій неба», через вікно якого «перепливає» місяць, на цілий світ – «Буенос-Айрес! Африка! Марокко!», котрий раптом може перетворитись на небезпечну пригоду. Такий перехід – зміна затишної фесрії на шатро авантюристів – фіксується й ритмічно, через зміну ямба на хорей у сьомій та восьмій строфах: *«Палить сонце, дощі вітри, / У пісках поринає крок, / Серед ночі зло вищий крик / Залітає до нас у шатро. / «Відпливаймо!» – беру весло, / «Небезпека!» – не зложу рук, / Все разом: і добро, і зло, / Всі шляхи: і пісок, і брук!»*

Справжня дружина завжди готова до усіх життєвих перипетій, пригод, радості та біди, навіть до убивчого щоденного побуту (не випадково образ «тяжких турбот ржавіючого ланцюга» стає обрамленням твору, з'являючись у першій та в останній строфах), але тільки спільно з чоловіком.

Така сімейна взаємодтримка ще більше конкретизується авторкою в бадьорому за пафосом посланні «Чоловікові» (1934) [14, 34]. Цей твір, що характерно для поетеси, побудовано на антитезах. Образами мирного емігрантського буття (герані як «сонний символ спокійних буднів», полон «речей і стін», «щастя солодки х звичок / У незмінних обіймах дому», «місяця мрійний спокій») протиставляються образи майбутньої боротьби (грані «невдомих шляхів майбутніх», «молодече бажання чину», «канонада грізного грому», «напружений погляд», «блискавки фанатичних очей»). Героїня спільно зі своїм чоловіком, як одне ціле, готові до чину, котрий підтекстово (з огляду на біографічний та публіцистичний контексти) може бути витлумачений як національно-визвольний: *«Не цвітуть на вікнах герані / Сонний символ спокійних буднів. / Ми весь час стоїмо на грані / Невдомих шляхів майбутніх. / І тому, що в своїм полоні / Не тримають нас речі й стіни, / Ні на мить в душі не холоде / Молодече бажання чину. / Що нам щастя солодких звичок / У незмінних обіймах дому! / Може, завтра вже нас відкличе / Канонада грізного грому! / І напружений погляд хоче / Відшукати у тьмі глибокій – / Блискавок фанатичні очі, / А не місяця мрійний спокій».*

Вищий сенс сімейного буття для жінки-дружини – бути готовою до спільної із чоловіком участі в небезпечному, але радісному національно-визвольному чині. Тут цілком очевидно сімейна строге співіснує й підпорядковується строге патріотичній. З огляду на життєпис авторки, цю поезію, як і багато інших її творів, а також творів інших вісниківців (наприклад, О.Ольжича чи Є.Маланюка) важко не віднести до профетичних.

Родинний смисловий аспект жіночого екзистування виражає літераторка і в публіцистичних творах. Варто ще раз пригадати тут програмову студію «Якими нас прагнете?» 1935 року, в якій містяться концептуальні думки саме щодо сімейного життя жінки (як матері та дружини). У цій праці авторка чітко вказує, що українська жінка не може бути лише матір'ю чи дружиною, бо тоді «для неї буде далеко уважнішою рідна стріха від рідної землі». Бо «тоді її прив'язання до свого тіснішого колективу – родини не раз штовхне її до зради ширшого колективу – нації». Тому одружена жінка повинна дивитися на себе, на свою сім'ю як на «сторожів цілості, щастя і могутности більшої родини – нації». В іншому

випадку, на думку письменниці, жінка виконувати деструктивну суспільну роль, навіть свідомо не бажаючи того: «Інакше вона (українська жінка. – Л.С.) буде зі свого терему входити до намету мужчини тільки на те, щоб «підтяти його міць» замість того, щоб її сталити; щоб відірвати його від сповнення свого обов'язку, затримати його при собі, а не пригадувати завжди ту годину, коли треба звивати намет і сідлати коня. Інакше буде вона завжди, як та мати козака в Гоголя, лише припадати йому до стремен і заливатися гарячими сльозами – замість самій йому те стрем'я тримати» [14, 85 – 86]. Таке розуміння, як бачимо, частково перегукується із феноменом «духовного материнства» в Івана Павла II: жінка в письменниці стає передусім духовною матір'ю нації.

Найбільш повно проблему сімейної реалізації українки та конкретизацію поняття жіночості Олена Теліга порушила в доповіді «Сліпа вулиця (Огляд жіночої преси)» перед Українською студентською громадою у Варшаві в лютому 1938 року, котра у тому ж році була опублікована у «Віснику» [14, 109 – 116]. У цій публіцистичній доповіді авторка відзначала як «велику подію в житті тисяч українок» видання у 1887 році жіночого альманаху «Перший Вінок», до котрого увійшли твори Олени Пчілки, Уляни Кравченко, Ганни Барвінок, Дніпрової Чайки, Лесі Українки та Наталії Кобринської. Олена Теліга вітала цей перший емансипаційний порив, метою якого було пробити вікна і двері у «високому мурі, що ділив тісне подвір'я жіночого життя від широкого світу». При цьому літераторка відзначає, що основна мрія ініціаторки того альманаху Н.Кобринської: «...ледве буде знищена сліпа, вузька вулиця т.зв. жіночого світу, відразу ж і жіноча психіка позбудеться всього слабого, млявого і солодкавого», – так і не була реалізована. Хоча «всі найсміливіші бажання здійснилися», хоча «університет, бюро, громадська праця – все стало доступним для жінки», однак сама жінка не хоче вийти за межі свого муру, поза свою «вузьку вулицю». Безпосередньою причиною стурбуватися для письменниці стає українська жіноча періодика 1930-х рр.: «Чи ж дійсно сучасна жінка стала тим, чим могла бути?».

Насамперед Олену Телігу турбує наявність жіночої преси взагалі, оскільки вона вважає, що присутність такої продукції

«підкреслює лише відокремленість і підрядність жінки, будуючи знов сліпу вуличку «жіночого світу» з його специфічними зацікавленнями». При цьому вона визнає наявність жіночої ідентичності: «Безперечно, жінка завжди матиме дещо відмінну від мужеської психіку і дещо відмінні уподобання, що в певний спосіб буде відбиватися на всіх її чинностях і її творчості. Сей жіночий елемент так само потрібний в будіванні життя і мистецтва, як і мужеський. В співпраці з мужчинами витрачає він свою солодкавість і пасивність, робиться викінченим і необхідним чинником життя». Проблема постає тоді, коли співпраця із чоловіками відсутня, коли постає «чисто жіноча преса», причому в «найбільш примітивній та гальмуючій формі», коли культивується фальшива жіночість: «Се та жіночість найгіршого роду, що викликає не пошану, а зневагу з боку мужчин; не захоплення, а іронічну усмішку. Одним словом, та жіночість з мішанини сахарини, дешевих парфум, гірко-солодкавих сльоз і химерних настроїв».

Власне так проявляється інший аспект стурбування авторки: йдеться про якість жіночих часописів у час, «коли цілим світом стрясають великі події, коли треба словом і чином розв'язувати найбільочіші питання». Першим негативним прикладом стає для неї коломийський журнал для інтелігенток «Жіноча Доля», насичений примітивною поезією та прозою, такими собі «жіночими робітками». Однак найбільшою вадою часопису, вважала літераторка, є так звані «дискусійні питання», примітивність яких уводить читачок в примітивізуючу «атмосферу родинних пліток»: «Се те, що розслаблює жінку й осмішує її». Звичка до такого типу журналів унеможлиблює згодом читання нормальних газет чи літератури: «Вся ся солодкаво-настроєва жіночість є найбільшим ворогом розвитку жінки».

Водночас письменниця визнає фахову потребу жінки-господині у відповідних часописах. Прикладом стає львівських двотижневик «Нова Хата» за редакцією Л.Бурачинської: «Звичайний фаховий, господарський журнал, де для розваги додається завжди інтелігентно дібрана українська чи перекладна повість або чийсь спогади, звіти про минулі імпрези і рецензії на нові книжки».

Суперечливі враження викликає в Олени Теліги феміністичний часопис «Жінка» за редакцією М.Рудницької. З одного боку, це фахово зроблений журнал, без примітивізму та солодкавості, насичений актуальними статтями та перекладами. Але, з іншого боку, турбує поетесу деструктивна, під національним оглядом, лібералістично-ідеологічна тенденційність цього видання, його занурення в застарілі феміністичні ідеї: «...фемінізм, в його давній, не актуальній тепер формі, і лібералізм з гуманністю, що вже раз назавжди здискредитовані в очах сучасного покоління, з огляду на ту ганебну гальмуючу ролю, яку вони відіграли в нашій визвольній боротьбі». Не сприймає літераторка й пропагування меркантилістичних ідеалів, і феміністичних закидів у «Жінці» на адресу націоналістичних авторів, котрі начебто намагаються «жінку загнати до кухні, щоб вона цікавилась лише родиною і кухнею».

Натомість О.Теліга формулює власну, націоналістичну концепцію сучасної жінки. На її думку, не слід живцем прищеплювати на український ґрунт чужинські уявлення про жінку. Жінка не повинна безпеліційно вимагати від свого чоловіка «творчості і праці», оскільки такі суто меркантильні, прагматичні вимоги можуть привести до деградації та денационалізації мужчини – «змусити не дуже тверду людину скерувати свої кроки до чужого джерела нагороди за свою творчість, а часом і за свою душу та національну гордість».

Насправді, вважає письменниця, «не мають рації ні ті, що бачать місце української жінки лише при господарстві в родині, ні ті, що роблять з неї лише громадську діячку, чи ще гірше – дуже коштовну здобич в руках нещасного зняряддя грошей – мужчини». Насправді призначення української жінки зовсім інше і воно цілком визначається специфікою та умовами українського буття: «Роля української жінки є так само виняткова, як винятковим є положення її краю. Вона мусить бути і його будівничим, допомагаючи мужчинам, і в той же час господинею в житті мужчини». При цьому жінка повинна не відтягувати мужчин від життєвих конфліктів, а «підтримувати їх, незалежно від своєї вигоди і свого спокою».

Отже, родинний сенс теж займає достатньо важливе місце в розумінні О.Телігою жіночого буття. У цьому їй, без сумніву,

допоміг і власний досвід сімейного життя із Михайлом Телігою. Загалом трактування письменницею родини перегукується і з українським традиційним розумінням, і з тими європейськими трактуваннями, котрі розглядають родину як базову структуру суспільства. У поетичних творах («Вірність», «Чоловікові», «На п'ятім поверсі») важливо рисою для жінки-дружини постає вірність коханому. Вищий сенс сімейного буття для жінки-дружини – бути готовою до спільної із чоловіком участі в небезпечному, але радісному національно-визвольному чині. Тут цілком очевидно сімейна любов-строге співіснує й підпорядковується строге патріотичній – любові до батьківщини.

Одружена жінка повинна дивитися на себе, на свою сім'ю як на духовну матір нації, на сторожа «цілоти, щастя і могутности більшої родини – нації» («Якими нас прагнете?»). Найбільш повно проблему сімейної реалізації українки та конкретизацію поняття жіночості Олена Теліга порушила в доповіді «Сліпа вулиця (Огляд жіночої преси)». Справжнє призначення української жінки цілком визначається специфікою та умовами українського буття, а тому вона мусить синтезувати патріотичний та родинний виміри: бути помічницею мужчин у націотворчому чині (у будіванні та визволенні свого краю) і водночас господинею в чоловічому житті.

Література:

1. Бабій О. Олена Теліга / Олесь Бабій // Олена Теліга: Збірник / Ред. О. Жданович. – Київ – Париж – Лондон–Торонто–Нью-Йорк–Сідней : Фондація ім. О. Ольжича, Вид-во ім. О. Теліги, 1992. – С. 233-238.
2. Бойко Ю. Олена Теліга – як публіцистика і поетка / Ю. Бойко // Олена Теліга. Збірник / Ред. і примітки О. Ждановича. – Детройт; Нью-Йорк; Париж: Видання Українського Золотого Хреста в ЗСА, 1977. – С. 403-416.
3. Бойчук Б. Олена Теліга (1907-1942) / Б. Бойчук, Б. Рубчак // Олена Теліга. Збірник / Ред. і примітки О. Ждановича. – Детройт; Нью-Йорк; Париж: Видання Українського Золотого Хреста в ЗСА, 1977. – С. 418-421.
4. Денисюк І. Поліське літо Олени Теліги / І. Денисюк // Дзвін . – 1997. – № 3. – С. 117-120.
5. Державин В. Національна героїня (Олена Теліга) / В. Державин // Державин В. Література і літературознавство. Вибрані теоретичні та літературно-критичні праці. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. – С. 197-204.
7. Іванишин П. Олег Ольжич – герольд нескореного покоління / П. Іванишин. – Дрогобич: ВФ “Відродження”, 1996. – 220 с.

- 8.Іванишин П.В. Національний спосіб розуміння в поезії Т.Шевченка, Є.Маланюка, Л.Костенко: монографія / П.В.Іванишин. – К.: Академвидав, 2008. – 392 с.
- 9.Іванишин П.В. Національно-екзистенціальна інтерпретація (основні теоретичні та прагматичні аспекти): Монографія / П.В.Іванишин. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2005. – 308 с.
- 10.Ільницький М. Олена Теліга (літературна сільветка) / М.Ільницький // Поети Празької школи: Срібні сурми. Антологія / Упорядкування, передмова та літературні сільветки М.Ільницького. – К.: Смолоскип, 2009. – С.509-515.
- 11.Миронець Н. «І злитись знову зі своїм народом». Біографічний нарис / Н.Миронець // Теліга О. О краю мій...: Твори, документи, біографічний нарис. – 2-ге вид., випр. і допов. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2006. – С.311 – 416.
- 12.Омельчук О. Літературні ідеали українського вістниківства (1922-1939): Монографія / О.Омельчук. – К.: Смолоскип, 2011. – 336с.
- 13.Самчук У. Її остання дорога: (У 20-річчя смерті Олени Теліги). Лицар без страху і докору: [Олег Ольжич] / У.Самчук / Вступ, підгот. текстів та комент. М.Терещенко // Слово і час. – 1997. – № 7. – С.14-21.
- 14.Теліга О. Листи. Спогади / О.Теліга / Упор. Надія Миронець. – 2-ге вид., виправлене. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2004. – 400 с.
- 15.Теліга О. О краю мій...: Твори, документи, біографічний нарис. – 2-ге вид., випр. і допов. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2006. – 496 с.
- 16.Юрчук О. У тіні імперії: Українська література у світлі постколоніальної теорії: монографія / О.Юрчук. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – 224с.

Микола Ткачук, проф. (Тернопіль)

ББК 83. 3(4Укр) 6

УДК 821. 61

Дискурсивна практика Богдана-Ігоря Антонича

У статті розглядається дискурсивна практика талановитого поета Б.І.Антонича, своєрідність його поетики, що будується на іманентних естетичних засадах, органічному поєднанні фольклорних, експресіоністських і сюрреалістичних образів. Розкривається тематика, композиційна своєрідність поезій, окреслюється жанровий репертуар.

Ключові слова: фольклор, лірика, митець, дискурс, поетика, модернізм, сюрреалізм, тематика, жанри поезії.